

Działalność straży miejskich

Postępowania mandatowe, pouczenia i egzekwowanie grzywien

GRZEGORZ WALENDZIK

Najwyższa Izba Kontroli zbadała postępowania mandatowe i stosowanie pouczeń przez funkcjonariuszy straży miejskich oraz egzekwowanie grzywien nałożonych przez nich w drodze mandatu karnego¹. Ustalono, że związane z tym działania funkcjonariuszy wszystkich objętych kontrolą jednostek były nierzetelne. Ponadto w ponad połowie skontrolowanych urzędów miast proces egzekwowania grzywien był nieprawidłowy i nieskuteczny. Artykuł przedstawia ustalenia NIK oraz sformułowane przez nią wnioski.

Straże miejskie w Polsce

Samorządy gminne rozpoczęły tworzenie straży miejskich w 1991 r. Miały służyć bezpieczeństwu mieszkańców, a obowiązek jego zapewnienia przez samorządy wynikał z ustawy². Intencją było odciążenie Policji od konieczności reagowania na wykroczenia dotyczące spraw lokalnych, a w szczególności porządkowych i zapewnienie władzom gmin wpływu na utrzymanie porządku i bezpieczeństwa. Świadczą o tym ogólne przepisy

ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych³, a zwłaszcza art. 1 ust. 1: „Do ochrony porządku publicznego na terenie gminy może być utworzona samorządowa umundurowana formacja – straż gminna (...)”. W art. 2 ust. 3 doprecyzowano, że: „W gminach, w których organem wykonawczym jest burmistrz (prezydent miasta), straż nosi nazwę 'straż miejska'”.

Uprawnienia strażników określa art. 12 ust. 1. Są to m.in. prawo do:

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: *Prowadzenie postępowań mandatowych i stosowanie pouczeń przez funkcjonariuszy straży miejskich oraz egzekwowanie grzywien nałożonych przez nich w drodze mandatu karnego*, nr ewid. 28/2022/P/22/060/LKI.

² Ustawa z 8.3.1990 o samorządzie terytorialnym, Dz.U. z 1996 r. nr 13 poz. 74, ze zm.

³ Dz.U. z 2021 r. poz. 1763; dalej ustawa o strażach.

- udzielania pouczeń, zwracania uwagi, ostrzegania lub stosowania innych środków oddziaływania wychowawczego;
- nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia;
- dokonywania czynności wyjaśniających, kierowania wniosków o ukaranie do sądu, oskarżania przed sądem i wnoszenia środków odwoławczych – w trybie i zakresie określonym w ustawie z 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia⁴.

Oznacza to, że w sytuacjach wskazanych w przepisach ustawy i na zasadach w niej określonych funkcjonariusz straży może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego. Warto jednak w tym miejscu zaznaczyć, że decyzja o odpowiedzialności za wykroczenie musi być oparta na zasadzie winy, zgodnie z którą środek reakcji na dany czyn zabroniony powinien być odpowiedni do stopnia winy oraz stopnia społecznej szkodliwości czynu⁵.

Środkiem reakcji wobec sprawców wykroczeń, zgodnie z art. 18 ustawy z 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń⁶ (k.w.), jest m.in. kara grzywny oraz zgodnie z art. 41 k.w. – środki oddziaływania pozakarnego (niepenalne). Uprawnienia strażników w tym zakresie określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy

straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego⁷. Ich szczegółowy katalog określono w § 2 rozporządzenia.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. na terenie Polski funkcjonowały 463 straże, w tym 392 straże miejskie i 71 straże gminnych. Rok później ich liczba zmniejszyła się do 452 (384 straże miejskie i 68 straże gminnych). W kolejnym roku zlikwidowano jedną straż miejską. Liczbę jednostek w poszczególnych województwach i na terenie podległym Komendzie Stołecznej Policji (Straż Miejska m.st. Warszawy oraz 23 straże miejskie i gminne z części powiatów grodzkiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, warszawskiego zachodniego i wołomińskiego) w 2021 r. przedstawia rys. 1, s. 76.

W 2019 r. w strażach miejskich i gminnych zatrudniano 10 267 osób, w tym 8455 na stanowiskach strażników, a 1812 na stanowiskach urzędniczych oraz pomocniczych i obsługi. W 2020 r. były to 10 134 osoby, w tym 8339 na stanowiskach strażniczych, a 1795 na urzędniczych oraz pomocniczych i obsługi. W 2021 r., spośród ogółem 9978 osób, 8160 zajmowało stanowiska strażnicze, a 1817 – urzędnicze oraz pomocnicze i obsługi. W całym wymienionym okresie systematycznie zmniejszała się liczba funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich).

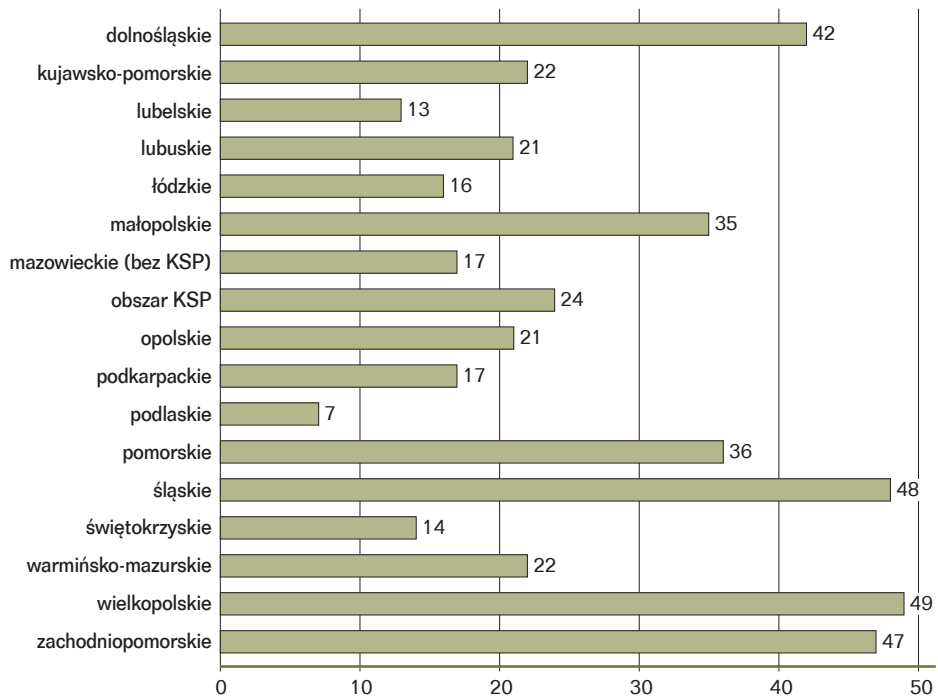
⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 1124.

⁵ T. Bojarski: *Polskie prawo wykroczeń. Zarys wykładu*, Warszawa 2012, s. 60 i 82; M. Rychel: *Praktyczne aspekty stosowania środków oddziaływania wychowawczego w prawie wykroczeń*, „Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile” nr 3-4/2011, s. 18.

⁶ Dz.U. z 2022 r. poz. 2151, ze zm.

⁷ Dz.U. z 2022 r. poz. 1350.

Rysunek 1. Liczba straży gminnych w 2021 r. w podziale na województwa

Źródło: Dane MSWiA uzyskane w trakcie kontroli.

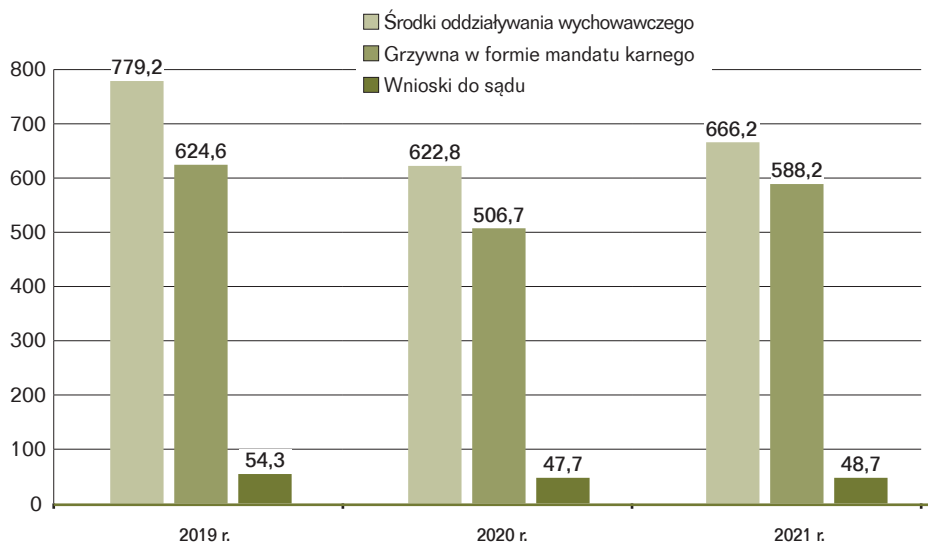
Choć postrzeganie straży miejskich w ostatnich latach poprawiło się, ich działalność wciąż nie jest powszechnie pozytywnie odbierana⁸, a okres epidemii koronawirusa i oddelegowanie strażników do współpracy z Policją tylko ten problem pogłębiły. Wbrew panującym opiniom grzywna nakładana w drodze mandatu karnego nie jest pierwszą reakcją strażników na ujawnione

wykroczenia – w rzeczywistości dominują bowiem pouczenia i inne środki oddziaływania wychowawczego, rys. 2, s. 77.

Z zestawienia wynika, że statystycznie najczęściej stosowanym środkiem reakcji strażników miejskich w skali całego kraju było pouczenie (53% przypadków w latach 2019–2020 i 51% w 2021 r.), a dopiero w dalszej kolejności grzywna nałożona

⁸ Np. badania zaprezentowane w Krakowie przez Michała Chrzanowskiego z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego podczas międzynarodowej konferencji naukowej „Strażnik miejski, czyli kto?” 4-5.11.2021 wykazały, że 1/3 mieszkańców nie jest zadowolona z pracy strażników, 43% uważa, że nie można liczyć na pomoc straży, a 46% że strażnicy nie cieszą się poważaniem mieszkańców <https://ksm30.pl/conf-data/ksm30/files/program_pdf1.pdf>, <<https://www.youtube.com/watch?v=wOz8bVPgyxA>>.

Rysunek 2. Działania podjęte przez straże gminne (miejskie) w latach 2019–2021 (w tys.)

Źródło: Dane MSWiA uzyskane w trakcie kontroli.

w drodze mandatu karnego (43% w latach 2019–2020 oraz 45% w 2021 r.). Średnia jej kwota w 2019 r. wynosiła 106 zł, w 2020 r. – 218 zł, a w 2021 r. – 110 zł.

Kontrola NIK

Celem przeprowadzonej przez NIK w 2022 r. kontroli postępowań mandatowych i stosowania pouczeń przez funkcjonariuszy straży miejskich oraz egzekwowania grzywien nałożonych przez nich w drodze mandatu karnego było uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy działania z tym związane są prawidłowe i skuteczne. W badaniu posłużono się trzema kryteriami – legalności, gospodarności i rzetelności.

Kontrolą objęto lata 2019–2022 (do czasu zakończenia) i przeprowadzono w województwach podlaskim, kujawsko-pomorskim, mazowieckim, dolnośląskim i świętokrzyskim. Sprawdzono 12 straży, z których pięć to jednostki organizacyjne miast⁹, a siedem funkcjonowało jako komórki organizacyjne będące w strukturach urzędów miast¹⁰. Osiem straży funkcjonowało w systemie całodobowym przez wszystkie dni tygodnia, jedna całodobowo od poniedziałku do piątku, a pozostałe na ogół od poniedziałku do piątku w wybranych godzinach.

Z analizy przedkontrolnej wynikało, że odsetek ujawnionych przez strażników

⁹ Straż miejska w: Kielcach, Białymstoku, Bydgoszczy, Warszawie, Wrocławiu.

¹⁰ Straż miejska w: Busku-Zdroju, Łomży, Inowrocławiu, Piasecznie, Karpaczu, Ożarowie, Starachowicach.

Tabela 1. Zatrudnienie oraz wydatki w tys. zł w przeliczeniu na 1 strażnika w latach 2019–2021

Gmina/miasto	Zatrudnienie			Wydatki na 1 strażnika		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Kielce	74	76	78	111,7	119,4	117,5
Białystok	108	107	105	105,3	104,2	117,0
Bydgoszcz	165	156	157	93,8	98,1	105,1
Warszawa	1 388	1 339	1 287	130,6	131,2	139,4
Wrocław	265	272	275	111,3	108,7	106,0
Busko-Zdrój	9	9	8	76,1	78,6	86,1
Łomża	8	8	11	89,3	95,4	119,6
Inowrocław	33	32	32	84,8	93,0	88,4
Piaseczno	21	21	22	184,4	186,7	178,9
Karpacz	5	5	6	92,1	76,6	129,6
Ożarów*	6	6	6	79,0	86,7	47,0
Starachowice*	14	14	13	78,0	86,4	47,9

*1) Dane za rok 2021 wg stanu na 30 czerwca

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

wykroczeń, które zakończyły się udzieleniem pouczenia wyniósł w 2019 r., w zależności od województwa, od 20% do 90%. Stwierdzone zróżnicowanie może wskazywać na ryzyko dowolności postępowania funkcjonariuszy straży. Dla porównania, odsetek spraw, które zakończono udzieleniem pouczenia przez funkcjonariuszy Policji wyniósł 5%. Nie było więc jasne, czy strażników przeszkolono w zakresie prawidłowego rozpoznania okoliczności popełnienia czynu lub

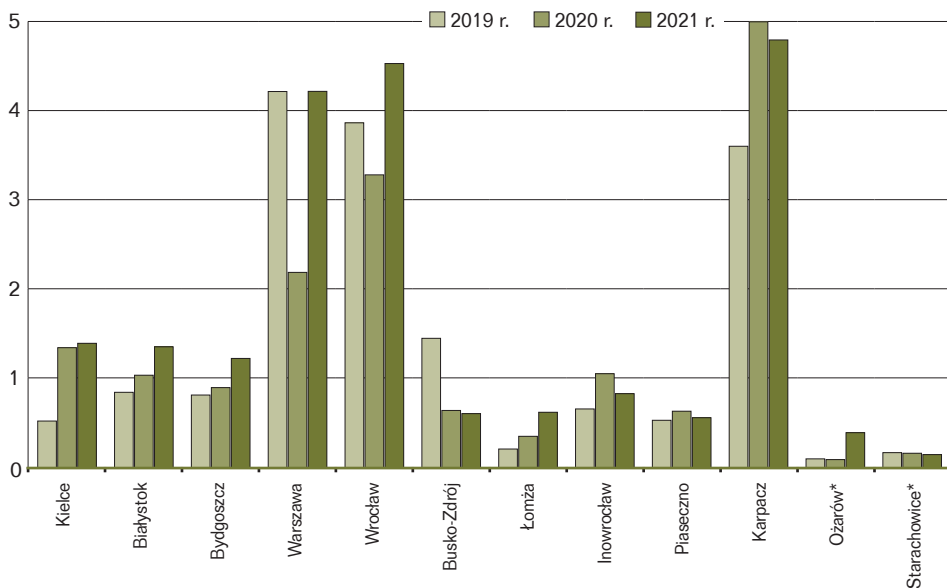
zachowań sprawcy, które nie zasługują na zastosowanie pouczenia.

Średnioroczna liczba strażników zatrudnionych w jednostkach objętych kontrolą w latach 2019–2021 wynosiła od pięciu w 2019 r. i 2020 r. (Straż Miejska w Karpaczu) do 1388 strażników w 2019 r. (Straż Miejska m.st. Warszawy), co wynikało przede wszystkim z wielkości jednostek samorządu terytorialnego.

Zróżnicowany był także poziom wydatków ponoszonych na funkcjonowanie tych

Rysunek 3. Relacja liczby mandatów do liczby pouczeń stosowanych przez straże w latach 2019–2021

* Dane za rok 2021 wg stanu na 30 czerwca

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

formacji. Wydatki w przeliczeniu na jednego strażnika w poszczególnych latach 2019–2021 (na podstawie średniej rocznej liczby zatrudnionych) kształtowały się na poziomie od 76 tys.¹¹ do ponad 180 tys.¹²

Sposób reagowania na wykroczenia

Stwierdzono zróżnicowany sposób reakcji strażników wobec sprawców wykroczeń – w 2019 r. na terenie ośmiu z 12 objętych kontrolą gmin (67%) dominowały pouczenia, jednak w 2020 r. i 2021 r. relacje te były bardziej wyrównane – na obszarze

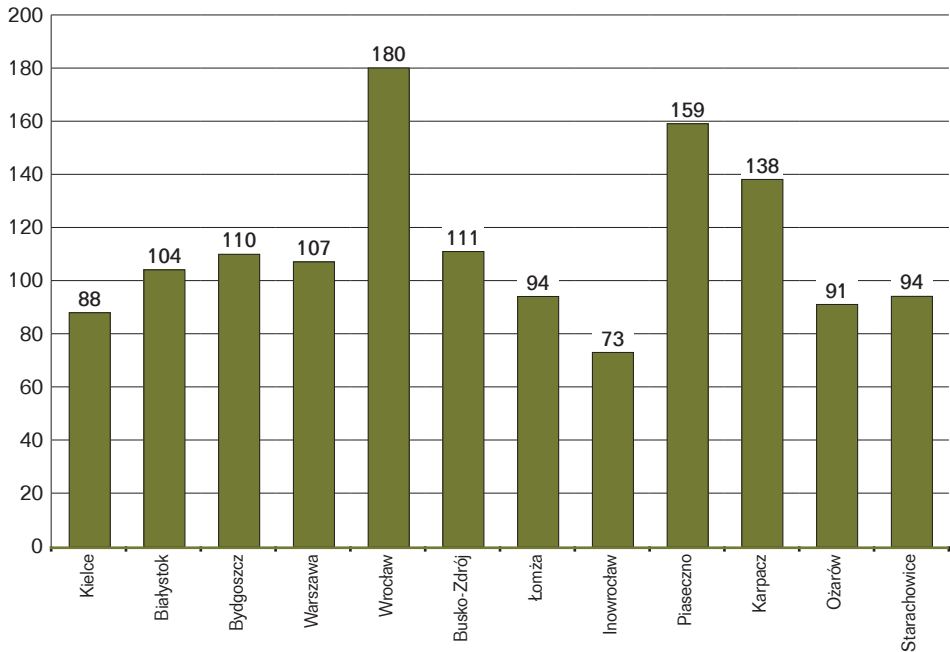
sześciu gmin częściej stosowano pouczenia, na terenie pozostałych sześciu częściściej nakładano grzywny w drodze mandatu karnego, rys. 3, s. 79. W 1/3 skontrolowanych straży udzielano głównie pouczeń w całym badanym okresie.

Wyniki kontroli wskazują, że nie bez znaczenia było także miejsce, w którym popełniono wykroczenie. W 2021 r. w Starachowicach straż miejska decydowała się najczęściej (w 86% przypadków) na pouczenie sprawcy, z kolei w Karpaczu 82% wykroczeń zakończyło się

¹¹ Straż Miejska w Busku-Zdroju w 2019 r. i Straż Miejska w Karpaczu w 2020 r.

¹² Straż Miejska w Piasecznie w 2019 r. i 2020 r.

Rysunek 4. Średnia kwota grzywny nałożonej przez strażę w latach 2019–2021 (w zł)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

wystawieniem mandatów. Różna była także ich wysokość. Średnia kwota z trzech lat objętych kontrolą wyniosła od 73 zł w Inowrocławiu do 180 zł we Wrocławiu.

We wszystkich skontrolowanych strażach funkcjonariusze nie odnotowywali lub nierzetelnie opisywali okoliczności popełnienia wykroczenia, które w ich ocenie uzasadniały zastosowanie pouczenia. Problem ten dotyczył od 50% do nawet 100% spośród 30 spraw zbadanych w każdej jednostce. Brak takiego opisu w notatniku służbowym oznaczał, że nie można było stwierdzić, czym kierował się strażnik poucżając sprawcę wykroczenia.

Tymczasem w sytuacji gdy za czyny o tej samej kwalifikacji prawnej nakładano zarówno mandaty, jak i stosowano pouczenia, zapisy dotyczące uwzględnianych okoliczności pozwalają minimalizować ryzyko zbyt dużej uznaniowości i dowolności postępowania. To istotne, gdyż mogą one być dowodem świadczącym o zasadności zastosowania tych środków oraz formą obrony przed ewentualnymi pomówieniami, wskazując na obiektywizm funkcjonariusza, a tym samym bezzasadność wnoszonej przez obywatela skargi.

Kontrolerzy NIK ustalili, że np. za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym część strażników stosowała pouczenie,

jeżeli sprawca przeprosił i wyraził skruchę. Jeden z nich oświadczył natomiast, że w jego ocenie takie wykroczenie zawsze zasługuje na grzywnę.

Strażnicy często wskazywali też poza-prawne zasady, którymi się kierowali mające raczej oparcie w etyce lub moralności¹³.

Za zachowania stanowiące wykroczenia o takiej samej kwalifikacji prawnej nakładano zarówno grzywny w drodze mandatu karnego, jak i stosowano pouczenia. We wszystkich kontrolowanych strażach funkcjonariusze nie dokumentowali lub nierzetelnie dokumentowali okoliczności popełnienia wykroczenia, które w ich ocenie uzasadniały zastosowanie pouczenia. Problem ten dotyczył od 50% do nawet 100% spośród 30 spraw zbadanych w każdej jednostce. W konsekwencji nie było możliwe stwierdzenie, jakimi obiektywnymi przesłankami

kierował się funkcjonariusz pouczając sprawcę.

Tylko cztery spośród skontrolowanych jednostek straży (1/3) wprowadziły procedury minimalizujące ryzyko całkowitej dowolności postępowania strażników. Natomiast w połowie straży korzystano z rozwiązań informatycznych mogących pełnić funkcję rejestru osób, wobec których stosowano już środki oddziaływania wychowawczego. Niestety tylko w niektórych (25%) dane te mogły być w pełni wykorzystywane podczas analizy okoliczności popełnienia wykroczeń i ewentualnego odstąpienia od ukarania sprawcy grzywną.

Funkcjonariusze nie zawsze prawidłowo wypełniali formularze mandatów karnych, nie zawierali w nich wszystkich obligatoryjnych elementów wymaganych § 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 22 lutego 2002 r. w sprawie nakładania

¹³ Funkcjonariusz Straży Miejskiej w Białymstoku: *W czasie interwencji sprawca wywyższał się, kwestionował uprawnienia i pracę funkcjonariuszy. W sytuacji gdy sprawca grozi i zachowuje się opryskliwie, nakładam mandat karny. W wypadku ponownego wykroczenia z tego samego przepisu prawa stosuję zazwyczaj mandat karny, ponieważ nałożone wcześniej pouczenie nie doprowadziło do poprawy zachowania. Wpływ mają również okoliczności popełnionego wykroczenia. Jeśli sprawca przywiózł chorą matkę lub ojca samochodem i zatrzymał się na zakazie, nie stosuję mandatu karnego, a jedynie pouczenie. Inaczej wygląda sytuacja, gdy sprawca np. zaparkował samochód na miejscu dla osoby niepełnosprawnej, bez wymaganych uprawnień i poszedł do sklepu po zakupy, tłumacząc się, że nie miał gdzie zaparkować samochodu. W takiej sytuacji nie ma mowy o pouczeniu, a interwencja kończy się mandatem. Informacja o wynikach kontroli Prowadzenie postępowań mandatowych..., op.cit., s. 31. Funkcjonariusz Straży Miejskiej w Busku-Zdroju: *Jeżeli sprawca jest pod wpływem alkoholu, używa słów wulgarnych, nie reaguje na zwrócenie uwagi, jest agresywny, krzyczy bądź jest to kolejne popełnione przez niego takie samo lub podobne wykroczenie, wtedy stosuję mandat lub wniosek do sądu zamiast pouczenia, tamże s. 31. Funkcjonariusz Straży Miejskiej w Kielcach: *Biorę pod uwagę zachowanie sprawcy, to czy osoba czuje się winna. Przykładowo jeśli nakazuję takiej osobie posprzątać po psie i ona to robi, mogę zastosować pouczenie. Jeżeli nie posprząta, nałożę mandat. Zależy od podejścia sprawcy: czuje się winny, był nieświadomy – są to okoliczności łagodzące. Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym w mojej ocenie zawsze zasługuje na grzywnę, tamże s. 31-32. Funkcjonariusz Straży Miejskiej w Starachowicach: *Wszystko zależy od zachowania sprawcy, np. jeżeli ktoś spożywa alkohol – obnosi się z tym, nie wyraża szacunku wobec funkcjonariusza, jest głośny, zanieczyszcza teren, to podlega mandatowi, a jeżeli spożywa alkohol gdzieś na uboczu, przeprasza, wyraża skruchę, wówczas go pouczam. To samo dotyczy np. osób niestosujących się do znaku B-36 – zakaz zatrzymywania się – jeżeli wyrażają skruchę, wyjaśniają, że zatrzymały się, bo są osobami starszymi lub z dzieckiem, wówczas stosuję pouczenie, a mandat, gdy pojazd zaparkowany jest długo, tamże s. 32.****

grzywien w drodze mandatu karnego¹⁴. Uchybienie to stwierdzono w 10 z 12 kontrolowanych jednostek, a braki dotyczyły od 10% do nawet 100% zbadanych spraw.

Ważnym elementem gwarantującym prawidłową pracę strażników powinny być systematyczne szkolenia dotyczące bezpośrednio specyfiki ich pracy. Tymczasem w czterech z dwunastu straży nie organizowano tych obejmujących tematykę związaną z prawidłowym rozpoznaniem okoliczności popełnienia czynu lub zachowania sprawcy, które zasługują bądź nie na zastosowanie pouczenia lub innego środka oddziaływania wychowawczego.

Egzekucja grzywien

Odrębną sprawą jest egzekwowanie przez urzędy miast posiadających straże miejskie grzywien nałożonych przez strażników w drodze mandatu karnego. W niektórych jednostkach z opóźnieniem ewidencjonowano i przekazywano mandaty. Wewnętrzne procedury nie zawsze były spójne z zasadami określonymi w przepisach.

W niemal wszystkich urzędach (92%) upomnienia dla należności przekraczających 10-krotność jego kosztów wysyłano z opóźnieniem. Z opóźnieniem wystawiano także tytuły wykonawcze: w czterech urzędach trwało to ponad pół roku, a w trzech dłuższej niż rok i wynosiło nawet 723 dni. W ponad połowie urzędów nie dochodzono należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 972,4 tys. zł – zaniechano

wysyłania upomnień lub podjęcia dalszych działań po skutecznym doręczeniu upomnienia. Z jednej strony może to budzić zdziwienie, gdyż dochody z tego tytułu stanowią dochód własny gminy, z drugiej strony wiadomo, że władze lokalne, zależne przecież od mieszkańców, nie chcą uchodzić za surowo egzekwujące mandaty.

Po wystawieniu i doręczeniu upomnienia w 1/3 urzędów nie przypisywano w księgach rachunkowych wszystkich należności z tego tytułu. W ponad połowie jednostek (58%) przedawnione należności odpisywano nieterminowo, co powodowało, że sprawozdania budżetowe Rb-27S były nierzetelne.

We wszystkich urzędach doszło do przedawnienia należności z tytułu grzywien – ich łączna kwota przekroczyła 13 mln zł. Należy podkreślić, że działalność straży miejskich tylko w dwóch jednostkach organizacyjnych była przedmiotem kontroli prezydenta lub burmistrza. W żadnej jednostce obszaru związanego z działalnością straży nie objęto audytem.

W trakcie kontroli pojawił się interesujący problem dotyczący różnorodnego w skali kraju wydawania upoważnień dla strażników do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Nie wszędzie mieli oni prawidłowo wystawione upoważnienia. Powszechnym zwyczajem było stosowanie niewłaściwych pieczęci urzędowych na tych dokumentach. W dwóch jednostkach upoważnienia nie zostały opatrzone żadną pieczęcią, zaś w trzech

¹⁴ Dz.U. z 2017 r. poz. 613, ze zm.

– inną niż urzędowa, co stanowiło naruszenie § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Z informacji przekazanych przez wojewodów wynika, że ten problem jest powszechny i dotyczy (od 17% do 58%) co najmniej 11 województw.

Podsumowanie

Konkludując, kontrolerzy NIK ocenili, że działania funkcjonariuszy wszystkich objętych kontrolą jednostek straży miejskich dotyczące prowadzenia postępowań mandatowych i stosowania pouczeń były nierzetelne. Ponadto zwrócili uwagę, że w ponad połowie skontrolowanych urzędów miast proces egzekwowania grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego był nieprawidłowy i nieskuteczny.

W konsekwencji, biorąc pod uwagę wyniki kontroli wskazujące na potrzebę zapewnienia przejrzystości działań strażników miejskich (gminnych) oraz określenie organu nadrzędnego nad strażą w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, NIK zwróciła się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o podjęcie działań mających na celu zmianę obowiązujących regulacji prawnych przez:

- wprowadzenie obowiązku dokumentowania przez strażników okoliczności,

które przemawiały za zastosowaniem środków oddziaływania wychowawczego;

- wskazanie organu właściwego do rozpatrzenia zażalenia na niewniesienie przez straż gminną (miejską) wniosku o ukaranie do sądu, składanego na podstawie art. 56a Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

NIK zwróciła się również do Ministra Finansów o wprowadzenie rozwiązań, które spowodują, że koszty procesu egzekwowania należności z tytułu grzywien nakładanych w drodze mandatu karnego nie będą przekraczały kwoty samej należności możliwej do odzyskania już w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Ponadto w Informacji o wynikach kontroli NIK zwróciła się do wojewodów o podjęcie działań informacyjnych służących wyeliminowaniu stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących stosowania pieczęci na upoważnieniach do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego wydawanych strażnikom, a także uwzględnienie tego zagadnienia w działalności nadzorczej wykonywanej na podstawie art. 9 ust. 2 i 3 ustawy o strażach.

dr GRZEGORZ WALENDZIK
dyrektor Delegatury NIK w Kielcach

Słowa kluczowe: straż miejska, postępowania mandatowe, stosowanie pouczeń przez strażników, mandat karny, egzekwowanie grzywien

Bibliografia:

1. Bojarski T.: *Polskie prawo wykroczeń. Zarys wykładu*, Warszawa 2012.
2. Rychel M.: *Praktyczne aspekty stosowania środków oddziaływania wychowawczego w prawie wykroczeń*, „Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile” nr 3-4/2011.
3. *Strażnik miejski, czyli kto? Rozwój tożsamości straży miejskiej i strażników*, M. Szafrńska, Ł. Dziura, R. Dorczak (red.), Kraków 2021.
4. *Wbrew stereotypom. Społeczny i normatywny wizerunek straży miejskich w Polsce*, J. Czapska (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2011.

ABSTRACT

Proceedings Related to Fines, Cautions and Collection of Fines – Activities of Municipal Police

The Supreme Audit Office has examined the proceedings related to fines and cautions imposed by officers of municipal police, and the collection of fines that they impose. It has been established that the activities of the officers of all the audited entities were negligent. Moreover, in almost a half of the audited municipal offices the process of fine collection was incorrect and ineffective. The audit also showed that in the audited period (2019–2021), a decision on imposing a fine or caution depended mainly on the individual approach of an officer as for a given offence, and on the city in which the offence was committed. It was due to the fact that the binding regulations do not define precise rules for application of the so called educational measures (e.g. caution, reprimand, warning). Another reason may be the lack of a supervising body for municipal police that would introduce unified procedures. The behaviour of officers during interventions is regulated with internal procedures adopted for a given entity. And the problem is that these are not always complied with. The article presents the findings of the NIK audit and the conclusions formulated.

Grzegorz Walendzik, PhD, Director of the Regional Branch of NIK in Kielce

Key words: municipal police, proceedings related to fines, application of cautions by officers, fines, collection of fines